

Albert Massot i Martí
Advocat

RESUM

Els Estats membres de la Comunitat Econòmica Europea, d'acord amb les disposicions del Tractat de Roma en matèria de concurrència (articles 92 a 94), tenen un règim de control i vigilància, específic i rigorós, per als ajuts nacionals a llurs respectives agricultures.

Aquest mateix règim, aplicable a Espanya a partir de la nostra adhesió, i les competències que atorga a la Comissió i al Consell per a jutjar la compatibilitat o no d'aquests ajuts amb el Mercat Comú, comportarà limitacions reals a les competències en matèria d'agricultura que l'Estatut d'Autonomia reconeix a la Generalitat.

RESUMEN

Los Estados miembros de la Comunidad Económica Europea, de acuerdo a las disposiciones del Tratado de Roma en materia de concurrencia (artículos 92 a 94), poseen un régimen de control y vigilancia, específico y riguroso, para las ayudas nacionales a sus respectivas agriculturas.

Este mismo régimen será aplicable a España a partir de nuestra adhesión y las competencias que otorga a la Comisión y al Consejo para juzgar la compatibilidad o no de estas ayudas con el Mercado Común comportará tangibles limitaciones a las competencias en materia de agricultura que el Estatuto de Autonomía reconoce a la Generalitat.

RESUME

Les Etats membres de la Communauté, d'acord aux dispositions du Traité CEE en matière de concurrence (articles 92 à 94), ont un régime de control et vigilance des aides nationales aux agriculteurs.

Ce régime sera aussi applicable à l'Espagne après l'élargissement de la Communauté à notre pays et à Portugal, et les compétences que ont la Comisión et le Conseil pour juger si telles mesures d'appui à l'agriculture sont compatibles ou non avec le Marché commun impliquera parallèlement des limitations aux compétences des institutions autonomiques nationales et, concretement, de la Generalitat de Catalogne.

1. INTRODUCCIÓ: IMPORTÀNCIA DEL TEMA

1.1 Els ajuts a l'agricultura i l'adhesió

La propera adhesió d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europea comportarà de bon principi efectes directes en els sistemes d'ajuts a l'agricultura vigents al nivell estatal, en general, i al de la Comunitat Autònoma, en particular, en dos sentits principals:

Quant a l'entrada en el nostre ordenament de les mesures d'ajut vigents a la Comunitat Econòmica Europea.

I quant a l'aplicació del règim del Tractat de Roma als ajuts nacionals presents i futurs, entre els quals, naturalment, cal incloure els que la Generalitat, en l'àmbit de les seves competències, pot disposar.

Aquest règim és significativament rigorós i la seva necessària aplicació a partir de l'adhesió implicarà una limitació de les competències en matèria d'agricultura que estableix l'Estatut. I és rigorós per l'especial importància que els ajuts han tingut i tenen en la major part de les polítiques agrícoles. Actualment hom considera que les quantitats lliurades pels Estats Membres de la CEE a favor de llurs respectives agricultures doblen les quantitats lliurades a càrrecs del Pressupost Comunitari. A. Ries explica en el seu conegut llibre sobre el mercat comú agrícola com el 1966 la Comissió trameté l'inventari d'aquestes subvencions al Consell: fou necessari un camió de 20 tones per a transportar el document de mil pàgines en els quatre idiomes oficials, amb un tiratge de 6.000 exemplars. Avui aquest inventari d'ajuts arriba quasi a les 3.000 pàgines.

1.2 Importància quantitativa dels ajuts a l'agricultura a Catalunya

Catalunya, dins aquest marc, no podia ésser una excepció en el tema. Com es reflecteix en el Quadre I adjunt el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca té previst atorgar durant l'exercici del 1985 més de 1.000 milions de pessetes en transferències corrents i de capital. A aquesta quantitat caldria a més sumar els imports que el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació atorga en base a les seves pròpies línies d'ajut en l'àmbit territorial català, la major part de les quals gestiona també el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat. El Quadre II mostra el pes econòmic d'aquestes actuacions: el 1983, darrer any de què es tenen dades, foren disposats més de 4.000 milions de pessetes. La qual cosa col·loca al camp català en el quart lloc per Comunitats Autònomes en la recepció d'ajuts del Ministeri amb un 11 % del total, darrera Castella-Lleó (amb 8.242 milions), Andalusia (amb 7.466 milions) i Castella-La Manxa (amb 5.934 milions).

1.3 Importància quantitativa dels ajuts a l'agricultura a la CEE

A aquestes importants quantitats podran sumar-se properament les que la Comunitat atorga a càrrec del seu propi Pressupost. Aquests ajuts, en l'àmbit agrari, provenen bàsicament de:

El Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) que, d'acord amb l'article 4.1.c del Reglament 724/75 (modificat per la Decisió 75/186 i els Reglaments 214/79 i 3325/80), subvenciona inversions d'infraestructura rural en regions desfavorides (Directiva 268/75).

El Fons Social Europeu (FSE) que, mitjançant la Decisió 72/428 (modificada per la 77/802), indemnitza les persones que deixen l'agricultura.

I, sobretot, del Fons Europeu d'orientació i de garantia agrícoles

(FEOGA) que, com ho reflecteix el Quadre III adjunt, amb les intervencions de les seves dues Seccions, i fonamentalment la de Garantia, representa el 70 % del total del Pressupost Comunitari.

Atès que resten de competència de l'Administració Central la política de mercats i de garantia de preus, aquí ens limitarem a tractar els ajuts estructurals que principalment la Secció d'Orientació del FEOGA gestiona. Malgrat que ni de lluny el seu pes específic pot arribar-se a comparar amb el del FEOGA-Garantia (molt superior en diversos dels seus règims de sosteniment. Quadre IV), no són tampoc menyspreables els imports que en l'actualitat atorga: més de 3.000 milions d'ECUS pressupostats per al període 1986-1990, d'acord amb el compromís presentat al Consell els passats 12 i 13 de novembre.

En contrast amb la moderació dels seus recursos el FEOGA-Orientació cobreix un considerable ventall d'accions o règims d'ajuts diferents:

a) En primer lloc les "accions directes" o subvencions de projectes d'inversió individuals, públics o privats, dins el marc de programes nacionals o regionals i sectorials, i en els quals és exigida una determinada participació estatal. Les principals normatives, base d'aquestes actuacions, són el Reglament 355/77 (modificat pel 3509/80) per a la millora de les condicions de transformació i comercialització dels productes agrícoles que posteriorment comentem en el punt 4, i el Reglament 1852/78 (modificat pel 1713/80) per a accions generals en l'àmbit pesquer i l'aqüicultura.

b) En segon lloc les "mesures indirectes" o accions en les quals la Comunitat intervé mitjançant el reembors de part dels ajuts ja atorgats per les autoritats nacionals. Se subdivideixen en quatre categories:

b1) Les accions especials sectorials, estretament lligades a les organitzacions de mercat, i que tenen com a objectiu incentivar els Estats a realitzar determinades actuacions (com l'erradicar malalties del bestiar, fomentar les agrupacions de productors, reestructurar la vinya, sanejar la producció frutera, no comercialitzar els productes lleter, implantar les organitzacions comunes de mercat, etc.). A l'apartat 3 esmentem la problemàtica general dels ajuts dins la política de mercats.

b2) Les accions socio-estructurals, base de la política d'estructures de les explotacions agrícoles. Posteriorment també les comentem.

b3) Els programes especials a favor de certes regions desfavorides per a la creació d'infraestructures bàsiques. Aquestes actuacions, iniciades l'any 1978, vénen a cobrir la llacuna que deixà la desaparició del Reglament 17/64 quant a intervencions en infraestructures per al desenvolupament rural, bé que amb un marcat caràcter regional.

b4) I els programes de desenvolupament integrat, que intenten abastar simultàneament totes les problemàtiques, agrícoles i no agrícoles, de determinades zones o regions. En aquesta categoria entren els Plans Integrats Mediterranis que, segons les darreres previsions de la Comissió Europea, suposaran un cost en les seves mesures agrícoles de 3042 milions d'ECUS a càrrec del Pressupost Comunitari.

2. EL RÈGIM D'AJUTS AL TRACTAT DE ROMA: ARTICLES 92 A 94

2.1 Principis generals

El principi bàsic de què parteix el Tractat de Roma en aquest tema és el de la prohibició de qualsevol ajut estatal atorgat a càrrec de fons públics que pugui falsejar la competència, afavorint determinades empreses o produccions (A. 92.1 Tractat). S'entén per ajut qualsevol intervenció econòmica pública, sota la forma que sigui: subvenció, exempció tributària, bonificació de punts d'inte-

rés, tipus de descompte preferencial, cobertura de pèrdues d'explotació, garantia de crèdit en condicions especials, prestació preferencial de serveis o productes, entre altres.

Preveient els problemes que comportaria el coneixement i control dels nombrosos mecanismes estatals d'ajut econòmic a zones, sectors, indústries o categories laborals, el Tractat preferí no ésser "ni absolut ni incondicional" (Cas 74/76 de 22.3.77 TJCE. Iannelli) i establir un marc genèric, que regulen els articles 92 a 94, equilibrant la prohibició dels ajuts incompatibles amb el mercat comú i la possibilitat d'exceptuar-los temporalment per a permetre l'assoliment d'altres objectius dignes de protecció.

Els òrgans comunitaris tenen en conseqüència la potestat de decidir sobre la incompatibilitat de cada ajut en concret. Els elements principals que entren en la seva anàlisi són els següents: a) ha de desenvolupar, no mantenir la situació preexistent, i preveure una disminució progressiva de les quantitats destinades a ajuts, a mesura que progressi l'estructuració b) ha d'ésser neutral quant als possibles efectes en la concurrència o intercanvis entre els Estats Membres c) ha d'estar adequat a la gravetat dels problemes que combat d) ha de tenir en compte les possibilitats de desenvolupament regional i sectorial, així com el nivell d'ocupació laboral e) i en cap cas l'ajut pot ésser considerat contrari a l'interès general, la qual cosa en matèria agrícola significa que els ajuts no podran mai transgredir les organitzacions comunes de mercat constituïdes, que són considerades materialització del mercat comú.

2.2 Els ajuts incompatibles

Són considerats incompatibles amb el mercat comú en termes generals com ja hem esmentat els ajuts que tinguin incidència en els intercanvis intracomunitaris, els concedits a favor de determinades empreses o produccions, i els que distorsionin o amenacin de distorsió la competència (A. 92.1. Tractat).

Són específicament tinguts per incompatibles els ajuts directes per al sosteniment de rendes agràries i els ajuts a favor dels medis de producció. Ambdós tipus d'ajuts únicament podrien ésser acceptats de forma excepcional en situacions socials i regionals molt greus (A. 93 Tractat). Tal és el cas dels ajuts a rendes de la Directiva 268/75 d'agricultura de muntanya. Un altre tipus d'ajut considerat tradicionalment incompatible és aquell destinat a promoure el consum de productes alimentaris en tant que nacionals.

Contra aquest principi general però s'apliquen una doble categoria d'excepcions temporals: a) els que són compatibles expressament amb el mercat comú, àdhuc si afecten els intercanvis intracomunitaris i la competència b) els que poden ésser considerats compatibles amb el mercat comú per la Comissió i el Consell, en el marc de les seves competències.

1.2 Els ajuts compatibles

Són expressament considerats compatibles:

a) els ajuts de caràcter social atorgats als consumidors individuals, a condició que siguin concedits sense discriminacions vinculades a l'origen dels productes (A. 92.2.a. Tractat).

b) els ajuts destinats a remeiar els perjudicis causats per catàstrofes naturals o altres esdeveniments extraordinaris (A. 92.2.b. Tractat). Esmentem en aquest sentit el règim de declaració de zones catastròfiques vigent en el nostre país, profusament aplicat (p. ex., en els darrers aiguats del novembre de 1982).

c) les mesures nacionals a favor de l'economia en conjunt i no per a explotacions o sectors particulars. Entren aquí les mesures d'intervenció conjuntural, entre les quals es compten les millores d'infraestructura per al benestar i el desenvolupament rural (construcció i reparació de camins, dics, construcció de canals, etc.). Aquest conjunt de "mesures generals" de fet no són considerades ajuts pròpiament dits i entren en el règim de l'article 103 del Tractat, que dona una gran autonomia als Estats Membres.

d) un darrer ajut compatible amb el mercat comú i en continu increment és aquell dirigit al foment de les energies alternatives com a estalvi i protecció del medi ambient. La Comissió ha declarat en diferents moments la importància de l'agricultura com a font energètica a través de la producció de biomassa i àdhuc s'han creat ajuts comunitaris per al seu desenvolupament (Reglament 1302/78 del Consell de 12.6.78). Recordem en aquest sentit l'existència en el nostre ordenament de diferents normes en aquest àmbit (R.D. 2454/80. BOE 273, o l'Ordre de 15.6.81. BOE 147).

2.4 Els ajuts potencialment compatibles

Existeix una segona categoria d'excepcions a la prohibició de l'article 92.1. del Tractat: la d'aquells ajuts que, d'acord amb unes determinades condicions, "poden" ésser considerats compatibles amb el mercat comú. Correspon al Consell i sobretot a la Comissió, amb un poder discrecional molt extens, decidir sobre aquesta incompatibilitat. Poden així ésser considerats compatibles:

a) els destinats a fomentar el desenvolupament econòmic de regions amb un nivell de vida anormalment baix o que pateixen una greu situació d'atur o subocupació (A. 92.3.a. Tractat). Normalment en el primer cas les regions afectades tenen una activitat agrària important que no permet l'aplicació de la PAC en tots els seus termes.

b) a promoure la realització d'un projecte important de comú interès europeu, o a remeiar una pertorbació greu de l'economia d'un Estat Membre (A. 92.3.b. Tractat).

c) els ajuts destinats a facilitar el desenvolupament d'activitats concretes o de determinades regions econòmiques, sempre que no alterin les condicions d'intercanvi en forma contrària a l'interès comú (A. 92.3.c. Tractat). D'acord amb aquest article i el 92.1 *a sensu contrario* podrien ésser considerats compatibles aquells ajuts que, afectant la producció o el consum d'una mercaderia, fossin limitats a un Estat Membre i, en conseqüència, no afectessin els intercanvis entre Estats ni la competència. Podrien ésser per exemple compatibles els ajuts per al millorament de les condicions sanitàries de les explotacions porquines mentre, per causa de la PPA, no hi hagués exportació d'aquest ramat (ajuts avui regulats a partir del R.D. 791/79, desenvolupat per Ordres posteriors, o les normes autonòmiques O. del 26.1.83. DOG 302 i el D. 20/84 DOG 409).

d) l'article 93 admet en casos excepcionals que, a sol·licitud d'un Estat Membre, el Consell, per unanimitat, accepti l'establiment d'ajuts en principi considerats incompatibles. No són infreqüents aquests tipus de sol·licituds. Recentment fou admès un ajut en forma de reembors de l'IVA a favor dels agricultors alemanys. Per contra resten pendents, amb poques esperances, peticions com la francesa, per l'ordre de 400 milions de FF, per a atenuar els efectes de les matances massives de bestiar per raó de l'aplicació de les quotes lleteres, o al del Govern holandès per unes tarifes preferencials per al gas dels hivernacles dels seus horticultors.

e) Cal esmentar com en cap punt de l'article 92 no s'esmenten els ajuts estructurals de caràcter general i, no reunint els criteris d'especialitat que exigeix l'apartat c del punt 3, foren durant un temps considerats contraris al Tractat.

A partir del Segon "Rapport" de política de la concurrència la Comissió admeté la possibilitat d'avaluar aquestes mesures generals en funció dels efectes regionals i sectorials.

2.5 El procediment de control

Lògicament aquest sistema es troba en contínua lluita amb les aspiracions nacionals, i en especial en una situació econòmica com l'actual. Per a garantir-ne el compliment el mateix Tractat atorga a la Comissió un poder global per a investigar i controlar els ajuts dels Estats, sota el següent esquema:

a) Quant als ajuts existents.

En exercici d'aquest control permanent, que els articles 5 i 93.1. del Tractat atorguen a la Comissió, aquest òrgan evacua anyalment consultes a tots els Estats Membres sobre els diferents ajuts vigents en el darrer pressupost. Normalment no solament pregunta sobre el seu règim particular sinó a més sobre els efectes que ells consideren que tenen els ajuts d'altres Estats en els seus intercanvis. En el cas espanyol ja fa temps que, en el marc de les negociacions per l'adhesió, el MAPA presenta l'inventari complet dels ajuts vigents en el nostre país, en el qual, òbviament, també es troben els de les diferents Comunitats Autònomes.

Si la Comissió observa alguna mesura incompatible amb el mercat comú, en recomana la modificació. Si l'Estat afectat no compleix aquesta recomanació, s'inicia el procediment previst a l'article 93.2.: en primer lloc la Comissió fixa un termini, per via del Diari Oficial de la Comunitat, per tal que els "interessats" presenten les observacions que considerin oportunes. Part de la doctrina entén per "interessats" no solament els Estats Membres sinó també les organitzacions sindicals, pageses o de treballadors industrials i del camp, organitzacions ecologistes, de consumidors o usuaris de serveis, comunitats de regants, empreses o associacions d'empreses afavorides o perjudicades per l'ajut i en general qualsevol entitat que tingui alguna relació amb la mesura. Fruit d'aquest procediment resulta una decisió obligatòria en el sentit de l'article 189 del Tractat, per a l'Estat infractor. Si malgrat aquest acte l'Estat no modifica o suprimeix l'ajut, la Comissió, o qualsevol altre Estat Membre, pot dirigir-se directament al Tribunal de Justícia de la Comunitat.

Cal recordar en aquest punt com la delegació espanyola en les negociacions per a l'adhesió ha expressat el seu acord amb el principi proposat per la Comunitat segons el qual els ajuts existents incompatibles haurien d'ésser suprimits des de l'adhesió, però, amb una posició ambigua típicament diplomàtica, reclamant el manteniment d'aquells "que amb la seva desaparició poguessin comportar conseqüències greus". La delegació espanyola únicament s'ha compromès a comunicar, durant el període de negociació, la relació d'ajuts que estima que han d'ésser mantinguts.

b) Quant a nous ajuts i modificació dels vigents.

L'article 93, en el tercer paràgraf, imposa als Estats Membres l'obligació expressa d'informar la Comissió, en temps útil i abans de llur aplicació, dels seus projectes d'establiment de nous ajuts o de modificació dels ja relacionats en les fitxes que es lliuren anyalment. En diferents decisions judicials (p.e. Cas 120/73 de 11.12.73. TJCE. Lorenz, o la darrera del 20.9.83 Comissió c. República Francesa) el Tribunal decidí que aquest temps útil que els Estats haurien de donar per a l'examen de les intervencions estatals obligatòriament havia d'ésser com a mínim de dos mesos. Si la Comissió considera incompatible la mesura projectada, pot iniciar el procediment de l'article 93.2., anteriorment esmentat.

Té un interès particular, dins aquest tema, la darrera frase de l'article 93.3., prohibint l'execució dels ajuts projectats i obligatòriament notificats a la Comissió fins que aquest no els hagi aprovat expressament. La jurisprudència comunitària li ha atorgat el caràcter d'eficàcia directa o, en altres paraules, que el particular pot invocar aquest darrer apartat davant els jutges nacionals, tant en el cas dels ajuts aplicats sense ésser prèviament notificats, com en aquells notificats, i no tenir encara resolt el procediment contradictori (Cas 6/64 de 15.7.64, Costa/Enel, cas 77/72 de 19.6.73. Capolongo/Maya, o el ja esmentat Lorenz).

És aquest un cas clar de limitació de la potestat normativa que l'Estatut d'Autonomia reconeix a la Generalitat per part de la Comissió, que haurà d'ésser notificada prèviament en un termini mínim de dos mesos de cada ajut que el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, o altres institucions autonòmiques, vulguin aplicar, els quals no podran entrar en vigor fins a la recepció de llur autorització.

De fet els procediments d'infracció per raó d'aquest article 93 són avui continus dins la Comunitat. El darrer d'ells fou obert el prop passat 21 de novembre contra l'Estat holandès per les tarifes preferencials de gas que dona als horticultors amb hivernacles. Com és lògic i hem comentat abans el govern holandès ja ha demanat l'acceptació excepcional d'aquest ajut per part del Consell de Ministres, que suspèn els processos iniciats per la Comissió.

3. EL RÈGIM EN LA POLÍTIKA DE MERCATS: L'EXCEPCIONALITAT A LES NORMES DE COMPETÈNCIA

Atès el pes econòmic i social que posseeixen els ajuts en el sector agrari l'aplicació d'aquest règim dels articles 92 a 94 del Tractat es fa amb algunes adaptacions mitjançant el Reglament 26 del Consell de 4 d'abril de 1962 i els respectius reglaments d'organització de mercats, en els sectors que les tinguin constituïdes. Aquestes adaptacions reflecteixen l'excepcionalitat de la PAC quant a les normes de competència. Per raó d'espai i perquè és l'Administració Central la principal afectada per aquests casos concrets ens limitarem a esmentar-ne alguns exemples significatius: així el Reglament 26 accepta com a vàlids els acords entre empreses que de forma general prohibeix l'article 85.1. del Tractat; el Reglament 1421/78 del Consell, en relació al 804/68, permet el manteniment dels Milk Marketing Boards anglesos; per contra, l'article 24 del mateix Reglament 804/68 reforça la prohibició d'alguns ajuts en el sector lleter, i quelcom de similar passa en altres organitzacions comunes de mercat que consideren incompatibles determinades actuacions com intervencions nacionals o subvencions a l'exportació (Cas 83/78 de 20.11.78. TJCE. Pigs Marketing Board, cas 177/78 de 26.6.79. TJCE. Pigs and Bacon/Comissió).

Aquesta mateixa excepcionalitat en la regulació dels mercats explica l'article 42 del Tractat que atorga al Consell la facultat de determinar en quina mesura les regles de competència són aplicables en matèria agrícola. Darrerament la jurisprudència del Tribunal Comunitari ha consolidat aquesta línia manifestant "la primacia de la política agrícola comuna respecte als objectius del Tractat en l'àmbit de la competència" (Cas 139/79 de 29.10.80. Maizena).

Quant als productes agrícoles encara no sotmesos a una organització comuna de mercat es manté vigent l'obligació de notificar les mesures d'ajut a la Comissió i, mentre no siguin aprovades, no poden ésser aplicades pels Estats, d'acord amb l'article 93.3. ja vist.

4. EL RÈGIM EN POLÍTICA D'ESTRUCTURES: L'EXECUCIÓ DELS AJUTS COMUNITARIS

A part dels possibles ajuts nacionals compatibles l'adhesió comportarà l'aplicació en el nostre país del ventall d'ajuts dirigits a la reforma de les estructures agrícoles (A. 39.1. Tractat) que la Comunitat té definits en diverses directives i reglaments, actualment en procés de reforma. Les esmentarem ràpidament:

a) Directiva 72/159 de modernització de les explotacions agrícoles. Aquesta directiva proposa diferents mesures d'estímul per a la modernització de les empreses agràries sota plans previs de desenvolupament i en funció de la renda comparable, similars a les ja vigents al nostre país (R.D. 200/82, R.D. 1200/81 i la Llei 49/81 sobre l'Estatut de l'EFA). Per a augmentar l'eficàcia d'aquestes mesures hom preveu actuacions paral·leles de dissuasió: prohibició d'ajuts a les inversions en explotacions "no destinades a desenvolupar-se". S'exceptuen d'aquesta prohibició els ajuts que tinguin un interès anyal superior al 5 %, els ajuts transitoris a pagesos que per raó de la seva edat no puguin beneficiar-se de les indemnitzacions per cessament de l'activitat agrícola, i un règim excepcional d'ajuts a "determinades regions en què el manteniment d'un nivell mínim de població no està assegurat i en què un mínim d'activitat agrícola és indispensable des del punt de vista de la conservació de l'espai natural".

b) Directiva 72/160 de cessament de l'activitat agrícola, a fi d'assolir una més gran mobilitat de les terres. Malauradament aquesta Directiva ha tingut molt poca incidència fins a l'actualitat.

c) Directiva 72/161 d'informació socio-econòmica i qualificació professional dels agricultors. En l'actualitat en el nostre país ja existeixen diverses actuacions, bé que inconnexes, que s'orienten en aquest sentit: bàsicament indemnitzacions per l'assistència a diferents cursos (O. 30.9.82 BOE 297, O. 8.9.83 BOE 227, D. 452/83 DOG 381) o ajuts per a la contractació de personal tècnic per part d'entitats associatives (R. 6.4.84 BOE 92). Mancaria de consolidar com una política específica aquest conjunt d'actuacions i fomentar la creació de centres especials de formació i perfeccionament professional.

d) Directiva 75/268 d'agricultura de muntanya i zones desfavorides. Les darreres normatives publicades fixen ja un règim similar per a les nostres zones de muntanya (R.D. 2164/84 BOE 292, que desenvolupa la Llei 25/82).

e) El Reglament 355/77 (modificat pel 3059/80) sobre la millora de les condicions de transformació i comercialització dels productes agrícoles. En aquest camp existeix una llacuna important en la nostra legislació, car no hi existixen ajuts actualment per a la modernització d'aquest subsector, excepte en el marc de les zones d'ordenació d'explotacions. Malgrat això, existeix una política general de foment de la industrialització agrària (D. 2392/72, D. 3288/74 i D. 2158/79).

f) I els Reglaments 1360/78, 2083/80 i 2084/80 per al foment de les agrupacions de productors i llurs unions, avui encara molt febles en el nostre país.

QUADRE 1

Ajuts pressupostos aprovats D.A.R.P.* (sense transferències a organismes autònoms) (en milions de pts.)

Línies d'ajut DARP	Any 83	Any 84	Any 85
Benestar social/Desenvolupament	298	111	232
Foment regadius	170	137	150
Foment empresa agraria	159	46	160
Foment cooperativisme	106	56	138
Orientació sectors	42	1	84
Sanitat vegetal/Llavors	51	6	71
Sanitat animal	30	15	70
Promoció productes	15	15	36
A institucions diverses	22	23	27
Investigació	20	13	25
Formació	23	24	17
Espais naturals	50	10	10
Lluita contra l'erosió	10	1	9
TOTAL AJUTS DARP	996	458	1.029

FONT:

* Pressupostos del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya.

QUADRE 2

Ajust i préstecs ordinaris a Catalunya del MAPA. Pressupost 83*

Organisme	Ajuts econòmics	Préstecs	Ajuts espècie
D.G. PRODUCCIÓ AGRARIA	1.826	—	222
(gas-oil, APAS)			
SUBSECRETARIA (pòsits)	—	136	—
SECRETARIA GRAL. (estadística)	22	—	—
SENPA (fertilitzants, construccions)	6	90	—
IRYDA (regs, empreses)	1.815	81	—
IRA (Cambres Agr.)	162	—	—
TOTAL MAPA	3.831	307	222

FONT:

* Secretaria general M.A.P.A.

QUADRE 3

**Crèdits de pagament comissió
(inclosos pressupostos rectificats i suplementaris)
(en milers ECUS)**

Crèdits i % total	Any 81	Any 82	Any 83	Any 84	Avantprojecte 85
FEOGA - Garantia	12.135	13.671	15.811	18.483	19.315
%	(62,8)	(62,1)	(63,9)	(67,55)	(68,7)
FEOGA - Orientació	523	759	597	595	856
%	(2,71)	(3,45)	(2,38)	(2,18)	(3,05)
Accions específiques	13	15	56	79	83
%	(0,07)	(0,07)	(0,22)	(0,29)	(0,30)
Pesca	48	97	84	112	139
%	(0,25)	(0,40)	(0,30)	(0,41)	(0,50)
Total crèdits intervenció	18.263	21.251	23.899	26.104	26.175
%	(94,6)	(96,6)	(95,3)	(95,4)	(95,1)
Total pressupost	19.299	21.984	25.061	27.361	28.103
%	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

QUADRE 4

**Crèdits de pagament del FEOGA-GARANTIA.
Principals règims d'intervenció
(en miler d'ECUS)**

Producte	Any 82	Any 83	Any 84
Llet/prods. làctics	4.246	4.708	5.811
Cereals/arròs	2.191	2.547	2.114
Carn boví	1.415	1.474	2.056
Sucre	1.225	1.434	1.602
Fruits/llegums	869	1.085	1.343
Oli oliva	684	676	888
Tabac	648	668	795
Altres productes	3.262	3.219	3.874
TOTAL FEOGA-GAR.	13.671	15.811	18.483

BIBLIOGRAFIA

Documents específics

- (1) COMMISSION C.E. *Aides nationaux et politique agricole commune*, L'Europe Verte, núm. 191. Bruxelles.
- (2) COMMISSION C.E. *Aides et prêts de la Communauté Européenne*, Documentation Européenne, núm. 7-8. Bruxelles.
- (3) 1983, Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. *Guia de línies d'ajuts*. Barcelona.
- (4) COMMISSION C.E. *Rapport general sur la politique de la concurrence*, Tots els anys fins a l'actualitat. Bruxelles.

Llibres generals

- (5) LOUIS, J.V., 1983, *L'ordre juridique communautaire*, Perspectives Europeennes, pp. 76-84.
- (6) PLENDER/PEREZ SANTOS, 1984, *Introducción al D.º Comunitario*, Ed. Civitas, pp. 283-285, 245-258.
- (7) RIES, A., 1982, *El ABC del Mercado Común Agrícola*, Ed. Mundi-Prensa, pp. 143-145.
- (8) Varis autors, *Treinta años de Derecho Comunitario*, 1984, Perspectivas Europeas, pp. 69-71, 390-399, 476-477.